

Valsts augu
aizsardzības dienests

Aktualitātes integrētajā un bioloģiskajā augu aizsardzībā ābeļu stādījumos 2017.g.

Linda Būcēna

Augu aizsardzības departaments, Integrētās augu aizsardzības daļas vecākā referente

linda.bucena@vaad.gov.lv, 67550951

12.04.2017., Rīga

Valsts augu
aizsardzības dienests

http://noverojumi.vaad.gov.lv

Integrētā augu audzēšana ...

noverojumi.vaad.gov.lv

UZ VALSTS AUGU AIZSARDZĪBAS DIENESTA MĀJASLAPU Meklēt ...

SAITES PALĪDZĪBA LAPAS KARTE KONTAKTI

INTEGRĒTĀ AUGU AUDZĒŠANA UN KAITĪGO ORGANISMU MONITORINGS

KARTE JAUNUMI INTEGRĒTĀ AUDZĒŠANA KULTŪRAUGU FENOĻĢIJA KAITĒKĻU FENOĻĢIJA AUGU SLIMĪBU ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS NEZĀĻU ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS

Jaunumi

26.08.2016

INFORMĀCIJAI - jāierobežo vingliemežu un kaitgliemežu izplatība, pirms tie ir sadējuši oļiņas

16.08.2016

INFORMĀCIJAI - alternatīvas augu slimību un kaitēkļu ierobežošanā

29.07.2016

INFORMĀCIJAI – turpinās smiltserkšķu raibspārnmušas lidošana un oļu dēšana

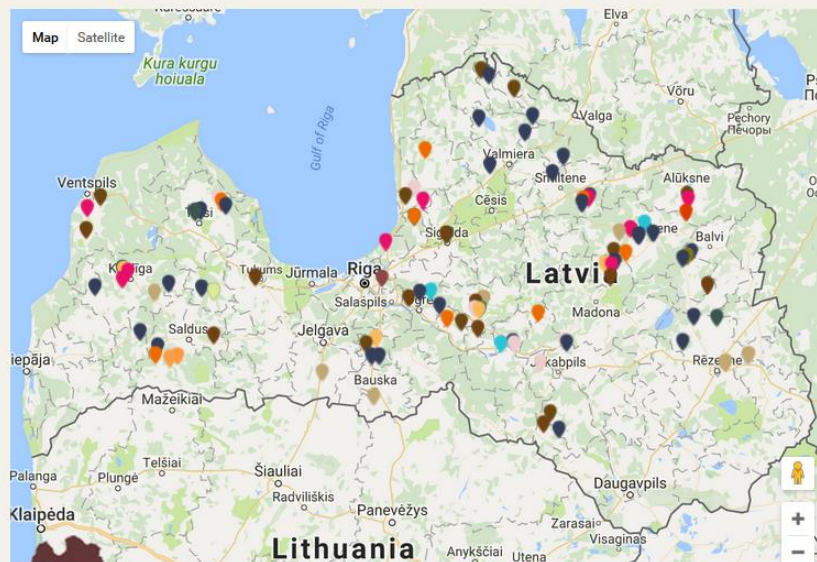
vecākas ziņas

KAITĪGO ORGANISMU DATU BĀZE

Kultūraugu novērojumi kaitīgo organismu konstatēšanai

Periods no: 28.08.2016 Periods līdz: 07.09.2016 Kultūraugs: Visi ... Kaitīgais organisms: Visi ... **Meklēt**

Valsts augu
aizsardzības dienests

http://noverojumi.vaad.gov.lv/ jaunumi/

The screenshot shows a web browser window with the URL noverojumi.vaad.gov.lv/jaunumi/raksti?start=35. The page content includes several news items:

- Bauskas novads** – Infekcijas risks ir sasniedzis 135 RIM vienības un turpinās pieaugt līdz 28.04. sasniedzot 162 RIM vienības.
- Dobeles novadā** – Infekcijas risks ir sasniedzis 19 RIM un turpinās pieaugt līdz 70 RIM vienībām 27.04.
- BRĪDINĀJUMS – augļu dārzos sāks izplatīties ābeļu kraupja askusporas**
22.04.2016
Vēlami pievērst augļkopju uzmanību SIA „Latvijas Augu Aizsardzības pētniecības centrs” brīdinājumam par ābeļu kraupja *Venturia inaequalis* askusporu izlidošanas sākumu.
RIMpro prognozes Ābeļu kraupja infekcijas riskam Latvijas novados uz 22.04.
- Bauskas novads** – pieaugošas infekcijas risks tiek prognozēts sākot no 23.04., sasniedzot 73 RIM vienības 27.04.
- Dobeles novadā** – periodā no 23.04. līdz 30.04 tiek paredzētas vairākas atsevišķas infekcijas, kuras nepārsniegs 50 RIM vienības.
- Izdots Augu aizsardzības līdzekļu saraksts 2016.gadam**
08.04.2016
Izdots ikgadējais Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) izdevums „Latvijas Republikā reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu saraksts 2016”. Šajā izdevumā Jūs varat atrast informāciju par augu aizsardzības līdzekļiem, kuri ir Augu aizsardzības līdzekļu reģistrā uz 2016.gada sākumu, par to lietošanu, arī par lietošanas ierobežojumiem.
- Martā un aprīlī aicinām lauksaimniekus apmeklēt integrētās augu aizsardzības seminārus**
09.03.2016
Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) šā gada februārī, martā un aprīlī lauksaimniekiem rīko bezmaksas semināru ciklu par integrēto augu aizsardzību. Semināros VAAD speciālisti informēs par integrētās augu audzēšanas ieviešanas aktualitātēm, mēslošanas līdzekļu lietošanas prasībām, kā arī par lauka monitoringu un graudaugu, rapša un lauka pupu slimību un kaitēkļu atpazīšanu uz lauka un to ierobežošanas pasākumiem. Tuvākie semināri 23.martā - Durbes kultūras namā, 29.martā Bālvos, 30.martā Ventspilī.

Valsts augu
aizsardzības dienests

http://noverojumi.vaad.gov.lv/ jaunumi/

Integrētā augu audzēšana ... × +

← → ⓘ | noverojumi.vaad.gov.lv/jaunumi/raksti?start=15 | 110% | Search | ☆ | 📄 | 📌 | 🏠 | ☰

RIMpro prognozes Abeļu kraupja infekcijas riskam Latvijas novados uz 13.06.

Bauskas novads – Nākamais vidēji spēcīgais infekcijas risks sāksies 16.06. un uz 19.06 būs sasniedzis 354 RIM vienības.

[Lasīt tālāk ...](#)

 Upeņu stādījumos konstatēti upeņu ziedu pangodiņa bojājumi

09.06.2016

Vēlamies vērst upeņu audzētāju uzmanību uz to, ka VAAD prognožu speciālisti upeņu stādījumos ir konstatējuši ar upeņu ziedu pangodiņa *Dasineura ribis* kāpuriem invadētas upeņu ogas.

Saimniekaugi. Upenes.

Bojājumi. Kāpuri invadē ogu aizmetņus. Pēc ogu aizmešanās, ogas deformējas, daļa no ogas kļūst sarkanbūna līdz brūna.

[Lasīt tālāk ...](#)

 BRĪDINĀJUMS – ābeļu kraupja askusporu izplatības risks neliels, izplatās sekundārā infekcija

07.06.2016

Vēlamies pievērst augļkopju uzmanību SIA „Latvijas Augu Aizsardzības pētniecības centrs” brīdinājumam par ābeļu kraupja *Venturia inaequalis* askusporu izlidošanas gaitu.

RIMpro prognozes Ābeļu kraupja infekcijas riskam Latvijas novados uz 07.06.2016.

Bauskas novads – Tuvākais prognozētais infekcijas risks paredzams uz 11.06., kas sasnies 362 RIM vienības.

[Lasīt tālāk ...](#)

 BRĪDINĀJUMS - aktivizējas kukaiņi un ērces, regulāri jāapseko kultūraugi

30.05.2016

Siltie un sausie laika apstākļi ir veicinājuši kukaiņu un ērcu izplatību dažādos kultūraugos. Siltas, saulainas dienas un siltas, mierīgas nakts arī turpmāk veicinās kaitēkļu izplatību. Tuvākajā laikā plānotās siltās nakts (gaisa temperatūra ap + 15 °C) veicinās arī ābolu tinēja, plūmju augļu tinēja, pilādžu tīklkodes u.c. kaitēkļu tauriņu izlidošanu.

Informāciju par šī brīža kaitīgo organismu novērojumu rezultātiem visā Latvijas teritorijā var atrast **VAAD kaitīgo organismu novērojumu kartē.**

14:26

Valsts augu
aizsardzības dienests

http://noverojumi.vaad.gov.lv

Integrētā augu audzēšana ...

noverojumi.vaad.gov.lv/karte?datums_no=06.06.2016&datums_lidz=06.07.2016&kulturaugs=41&kulturaugs=41& 110% Search

Karte

Periods no: 06.06.2016 Periods līdz: 06.07.2016 Kultūraugs: 1 izvēlēti Kaitīgais organisms: 1 izvēlēti **Meklēt**

Map Satellite

Ābeles (Augļa briešana (75))
01.07.2016
Slimības:
Ābeļu kraupis - Izplatība: 6.00%, Attīstības pakāpe: 1%
Kaitēkļi:
Pilādžu tīklkode - Kāpurs, Invāzijas pakāpe: 15 feromonu slazdā
Ābolu tinēis - Imago, Invāzijas pakāpe: 19 feromonu slazdā
Veikts smidzinājums pret kraupi.

Ābeles (T- stadija (74))
16.06.2016
Slimības:

Map data ©2017 GeoBasis-DE/BKG (©2009), Google Terms of Use Report a map error

Kultūraugs (Attīstības stadija)	Novērojuma datums	Novērojuma vieta	Konstatētie kaitīgie organismi
Ābeles (Augļa briešana (75))	06.07.2016.	Tērvetes novads, Augstkalnes pagasts	Slimības: Ābeļu kraupis - Izplatība: 14.00%, Attīstības pakāpe: 1% (no 1% līdz 5%) Kaitēkļi: Ābolu tinēis - Imago, Invāzijas pakāpe: 2 feromonu slazdā

www.vaad.gov.lv/sakums/registri/augu-aizsardziba/kaitigie-organismi.aspx?ID=1213

Valsts augu
aizsardzības dienests

<http://noverojumi.vaad.gov.lv>

KO apraksts

Reģistrētie AAL/ AAL pilns marķējums

Integrētā augu audzēšana ... x

noverojumi.vaad.gov.lv/karte?datums_no=06.06.2016&datums_lidz=06.07.2016&kulturaugs=41&kulturaugs=41& 110% Search

Karte

Periods no 06.06.2016

Periods līdz

Kultūraugs

Kaitīgais organisms

Ābeļu kraupis (*Venturia inaequalis*)

Nosaukums angliši: Scab of apple
EPPO kods: VENTIN
Citi nosaukumi:

- Fusicladium dendriticum*
- Spilocaea pomi*
- Venturia sp.*

Ierosina – sēnes (*Venturia inaequalis*)
Bojā – ābeles.
Pazīmes novērojamas uz lapām un augļiem
Zudumi - izplatītākā un postīgākā ābeļu slimība, tās rezultātā samazinās raža un tās kvalitāte.
Sīptomi – uz lapām sākumā dzeltenī, izplūduši, vēlāk brūni plankumi ar tumšu, samtainu apšarni. Plankumu centrā audi atmirst un kļūst pelēki. Ja inficēšanās notiek pavasarī, tad plankumi ir lielāki, bet ja vēlāk, vasarā, tad sīkāki. Plankumi labāk redzami lapas virspusē. Augļi, ja tie agri inficējušies, izveidojas kropli, bojājuma vietā augļi sacietē, pārkorojas un saplaisā. Tiek inficēti ziedkāti un ziedi, kā rezultātā ziedi priekšlaicīgi nobirst un neveidojas augļi. Bojātās lapas un augļu aizmēri priekšlaicīgi nobirst, inficētie augļi slikti izglabājas, tos pastiprināti bojā augļu puves.
Pārziemo – uz nobirušām lapām, uz augu atliekām.
Veicina – silts ap +20°C un mitrs laiks.
Ierobežošana
* Veco lapu iznīcināšana;
* Jāaudzē izturīgas šķimenes;
* Fungicīdu pielietojums.

Fungicīdu smidzināšana visefektīvāk ir, ja pirmās smidzinājums notiek tieši pirms asku sporu masveida izlidošanas. Bet lai aizsargātu kokus no iespējamās sekundārās infekcijas, īpaši mitrās vasarās, nepieciešami atkārtoti smidzinājumi.

Kraupis pārņēmis ābeļu lapu

Ābeļu kraupis uz lapām jūnijā

Stipra kraupja infekcija

Kultūraugs (Attīstības stadija) datums

Ābeles (Augļa briešana (75)) 06.07.2016. Tēvetes novads, Augstkalnes pagasts

Slimības:
Ābeļu kraupis - izplatība: 14.00%, Attīstības pakāpe: 1% (no 14)
Kaitējki:
Āhulu tīnēis - Imaoz. Invāzijas pakāpe: 2 feromonu slazdā

Integrētā augu audzēšana ... x VAAD - Augu aizsardzības līdz... x

www.vaad.gov.lv/sakums/registri/aalr-lidzeklis.aspx?OrgTipID=3666&OrgID=1213&KultGrpID=100162&KultiD=4 120% Search

Pakalpojumi

Veidlapas, iesniegumi

Normatīvie akti

Reģistri un saraksti

Augu aizsardzība

Augu karantīna

Augu šķirnes

Sēkļu sertifikācija

Mēslošanas līdzekļi, substrāti un mēslošanas plāni

Bioloģiskā lauksaimniecība

Ģenētiski modificētie organismi

Augļkoku, ogulāju un dārzeņu audzētāju reģistrs

Informācija sabiedrībai

Augu aizsardzības apmācību KALENĀRS

Sabiedrības līdzdalība

Jautājumi un atbildes

Publiskie iepirkumi

Budžets

Lapas karte

Saites

Meklēšana

Datu bāze piedāvā iespēju izvēlēties nepieciešamo augu aizsardzības līdzekli pēc tā efektivitātes kultūraugu kaitīgo organismu ierobežošanai; kā arī iespēju iegūt papildus informāciju par kaitīgajiem organismiem (attēli, apraksti) un augu aizsardzības līdzekļa lietošanas nosacījumiem (augu aizsardzības līdzekļa marķējuma teksts). Meklēšanai pēc kultūrauga attīstības stadijas, spiediēt "AS" un norādiet kādu no piedāvātajiem variantiem. Ar kalkulatora palīdzību iespējams izvēlēties arī ekonomiski izdevīgāko.

Augu aizsardzības līdzekļu licencētās tirdzniecības vietas ir atrodamas šeit

Kultūraugu grupa: **Augļu dārzeņi** AS (*)

Kultūraugs: **Ābeles**

Kaitīgo organismu tips: **slimība** (*)

Kaitīgais organisms: **Ābeļu kraupis (*Venturia inaequalis*)** (*)

Platība:

Meklēt **Excel**

* Nav precīzu datu

Produkts	Apstrādājāmā kultūra	Organismi (efektivitāte)	Deva	Deva apr.	Cena par 1 vienību	Kopējās izmaksas
Syllit 544 SC - 2.klase	Ābeles, Bumbieres	Ābeļu kraupis(75 - 100)	1,25 l/ha	1,25		
Difenzone - 2.klase	Ābeles	Ābeļu kraupis(70 - 100)	0,2 l/ha	0,2		
Manfil 75 WG - 2.klase	Ābeles	Ābeļu kraupis(70 - 100)	3,2 kg/ha	3,2		
Manfil 80 WP - 2.klase	Ābeles	Ābeļu kraupis(70 - 100)	3 kg/ha	3		
Dithane NT - 2.klase	Ābeles, Bumbieres	Ābeļu kraupis(70 - 100)	30 g/10 l ūdens			
Score 250 EC - 2/3.klase	Ābeles	Ābeļu kraupis(70 - 100)	0,2 l/ha	0,2		
Merpan 80 WG - 2.klase	Ābeles, Bumbieres	Ābeļu kraupis(70 - 100)	1,8 - 2,25 kg/ha	1,8		
Dithane NT - 2.klase	Ābeles, Bumbieres	Ābeļu kraupis(* - *)	2 kg/ha	2		
Chorus 50 WG - 2.klase	Ābeles	Ābeļu kraupis(* - *)	0,3 - 0,45 kg/ha	0,3		
Candit - 2.klase	Ābeles, Bumbieres	Ābeļu kraupis(* - *)	0,2 kg/ha	0,2		
Effector - 2.klase	Ābeles	Ābeļu kraupis(* - *)	0,05 - 0,1 %			
Effector - 2.klase	Ābeles	Ābeļu kraupis(* - *)	0,05 - 0,075 %			

Izdrukas versija

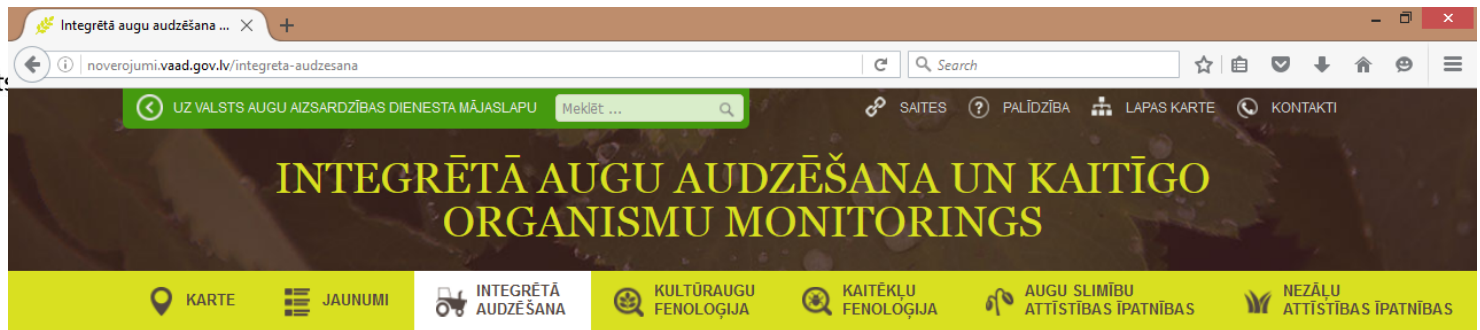
Papildu informācija

Datu bāze - kaitīgie organismi

Valsts augu
aizsardzības dienests

Integrētā audzēšana

Integrētā audzēšana

Integrētās augu aizsardzības
kultūrspecifiskās vadlīnijas

Kultūraugu šķirņu apraksti

Informācija lēmuma pieņemšanai
par AAL lietošanu

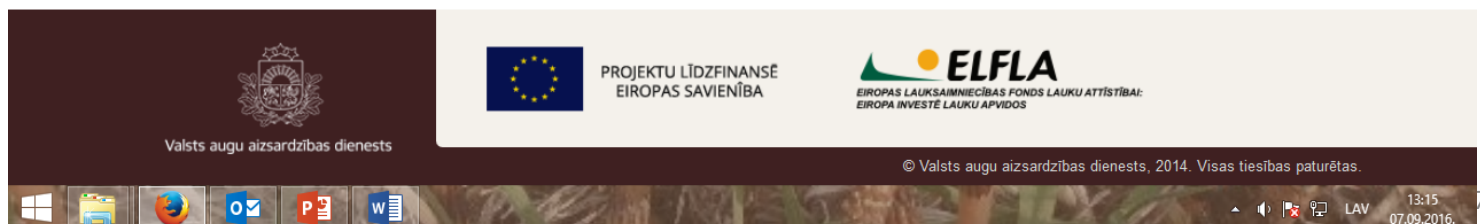
Augsne un mēslošana

Integrētajā augu aizsardzībā
lietojamie augu aizsardzības
līdzekļi

Normatīvie akti, metodikas un
veidlapu paraugi

Valsts augu
aizsardzības dienests

Integrētā audzēšana

INTEGRĒTĀ AUGU AUDZĒŠANA UN KAITĪGO ORGANISMU MONITORINGS

KARTE

JAUNUMI

INTEGRĒTĀ
AUDZĒŠANA

KULTŪRAUGU
FENOĻĢIJA

KAITĒKĻU
FENOĻĢIJA

AUGU SLIMĪBU
ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS

NEZĀĻU
ATTĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS

INTEGRĒTĀS AUGU
AIZSARDZĪBAS
KULTŪRSPECIFISKĀS
VADLĪNIJAS

INFORMĀCIJA LĒMUMA
PIEŅEMŠANAI PAR AAL
LIETOŠANU

INTEGRĒTĀJĀ AUGU
AIZSARDZĪBĀ LIETOJAMIE
AUGU AIZSARDZĪBAS
LĪDZEKĻI

KULTŪRAUGU ŠĶIRŅU
APRAKSTI

AUGSNE UN MĒSLOŠANA

NORMATĪVIE AKTI,
METODIKAS UN VEIDLAPU
PARAUGI

Integrētajā augu aizsardzībā lietojamie augu aizsardzības līdzekļi (papildināts 10.04.2017.)

Dažādi (dezinfekcijas līdzekļi, lauksaimniecībā neizmantojamās zemes, zālieni, latvāņi u.c.)

Rapsim

Graudaugiem

Dārzeņiem, kartupeļiem

Kukurūzai

Pupām, zirņiem, sojai, lucernai, āboliņam

Augļaugiem un ogulājiem

Mezsaimniecībā

Stādiem, stādaudzētavām, krāšņumaugiem

Liniem

Sēnēm

Stiebrzālēm

Alternatīvas augu slimību un kaitēkļu ierobežošanā

Valsts augu
aizsardzības dienests

Integrētā audzēšana

	Ķirši	Kaulenķoku pelēkā puve, parastā augļu puve
	Plūmes	Parastā augļu puve
Serenade Aso	Zemenes (atklātā laukā un segtās platībās)	Pelēkā puve
	Vīnogas	Pelēkā puve
	Avenes*, upenes*, ērkšķogas*, jāņogas*, kazenes*	Sakņu un stublāju puve, pelēkā puve
	Krūmmellenes*, dzērvenes*	Sakņu un stublāju puve, pelēkā puve
	Zemenes* (atklātā laukā un segtās platībās)	Īstā milt rasa
	Ķirši*, plūmes*, aprikozes*, persiki*	Pelēkā puve, augļu parastā puve, kaulenķoku pelēkā puve, mizas bakteriālais vēzis
	Bumbieri*	Mizas bakteriālais vēzis
Signum	Plūmes, ķirši	Kaulenķoku pelēkā puve, augļu parastā puve, rūgtā puve, ķiršu lapbire
	Zemenes	Pelēkā puve, zemeņu milt rasa, zemeņu lapu baltplankumainība
	Dzērvenes	Vertikālo dzinumu galu atmiršana, ogu puves
	Krūmmellenes	Lapu un dzinumu bojājumi, dzinumu vēzis, ogu puve
Switch 62.5 WG	Zemenes (atklātā laukā un segtās platībās)	Pelēkā puve, zemeņu antraknoze
	Avenes, kazenes (atklātā laukā un segtās platībās)	Pelēkā puve, aveņu mizas plaisāšana
Syllit 544 SC	Ābeles, bumbieres	Ābeļu kraupis, bumbieru kraupis
	Ķirši	Ķiršu lapbire
Tiovits 80 d.g. Anulēts ar 21.03.2016. Krājumus atļauts izplatīt	Ābeles, bumbieres	Īstā milt rasa
	Plūmes, ķirši	Kaulenķoku lapu sausplankumainība
	Upenes	Ērkšķogu Amerikas milt rasa

Valsts augu
aizsardzības dienests

Izmaiņas augu aizsardzības līdzekļu sarakstā 2016.g.

Glifosāti → saturoši POE-talovamīnu

**Stājusies spēkā Komisijas 01.08.2016. Īstenošanas regula (ES)
2016/1313**

Ar 2016.gada 1.septembri augu aizsardzības līdzekļu reģistrā anulēti ieraksti par darbīgo vielu glifosātu saturošo augu aizsardzības līdzekļu, kas satur papildvielu POE-talovamīnu reģistrāciju.

Krājumus atļauts izplatīt līdz 2017.gada 28.februārim un izlietot līdz 2018.gada 28.februārim!!!

Valsts augu
aizsardzības dienests

**Ja trūkst kāds AAL, kādam
kultūraugam, jāinformē VAAD un
kopīgi tiks sameklēts risinājums:**

mazie.lietojumi@vaad.gov.lv

Valsts augu
aizsardzības dienests

Alternatīvas augu slimību un kaitēkļu ierobežošanā

Pamatvielas ir nekaitīgas vielas, kas tirgū netiek laistas kā augu aizsardzības līdzekļi un kuras tradicionāli izmanto citās nozarēs, piemēram, kā pārtiku, tomēr tās ir noderīgas **arī augu aizsardzībā.**

Tīruma kosa (*Equisetum arvense* L), kārklū (vītolu) miza (*Salix spp.* Cortex), hitozāna hidrohlorīds, saharoze un fruktoze, kalcija hidroksīds (dzēstie kaļķi), etiķis (max 10%), lecitīns, soda, sūkalas u.c.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Alternatīvas augu slimību un kaitēkļu ierobežošanā

			lapu plankumainība , ko izraisa <i>Septoria lycopersici</i>	51) līdz pirmās ziedlapiņas redzamas (BBCH 59); Lietošana 2x; intervāls 14 dienas Deva 600 g/ha (300 l ūdens) PHI 15 dienas
Kārķļu (vītolu) miza <i>(Salix spp. Cortex)</i>	Uzlējuma sagatavošana: 30 l dabīgā vai lietus ūdeni metāla traukā ar vāku uzvārīt, 80°C karstu uzliet 200 g sasmalcinātai kārķļu mizai un paturēt 2 stundas.	Ābeles	Ābeļu kraupis <i>(Venturia inaequalis); miltresa</i> <i>(Podospaera leucotricha)</i>	No zaļā konusa stadijas (BBCH 53) līdz ziedēšanas beigām (BBCH 67); Lietošana 2-6x, intervāls 7 dienas.
Satur salicilātus, kas ir aspirīna sastāvā.	Pēc atdzišanas izfiltrēt caur metāla sietu, noregulēt pH 6.2 un uzlējumu trīskārtīgi atšķaidīt ar ūdeni. Tādējādi, teorētiski kārķļu mizas koncentrācija uzlījumā ir 6.67 g/l, kuru trīskārtīgi atšķaidot, rezultātā sanāk 2.22 g/l, ko smidzinās uz augiem. Darba šķidrums jāizlieto 24	Persiki, aprikozes	Lapu čokurošanās <i>(Taphrina deformans)</i>	Deva 2,22-13,33 kg/ha (500-1000 l ūdens) No lapu plaukšanas sākuma (BBCH 10) līdz ziedlapu parādīšanās stadijai (BBCH 57); Lietošana 2-6x; intervāls 7 dienas.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Bioloģiskie audzētāji var lietot tās pamatvielas, kas minētas:

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULAS (ES) 2016/673, II pielikumā
(2016. gada 29. aprīlis),
Pesticīdi – 5. panta 1. punktā (**papildināts ar pamatvielām 30.04.2016.**)

Pamatvielas

Tikai tās pamatvielas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1107/2009 (2) 23. panta 1. punkta nozīmē, uz kurām attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 178/2002 (3) 2. pantā noteiktā “**pārtikas produkta**” definīcija un kurām ir **augu vai dzīvnieku izcelsme**.

Vielas nedrīkst lietot par herbicīdiem, bet tikai kaitīgo organismu un slimību apkarošanai.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pasēs

www.vaad.gov.lv

VAAD - Arhivs

www.vaad.gov.lv/21/section.aspx/7037

Uzticības tālrunis 67550944 Adrese: Lielvārdes iela 36/38, Rīga, LV-1006, tālr. 67027098, 67027406 E-pasts: info@vaad.gov.lv A- A+ LV ENG

Par VAAD
Kontaktinformācija
Pakalpojumi
Veidlapas, iesniegumi
Normatīvie akti
Reģistri un saraksti
Informācija sabiedrībai
Augu aizsardzības apmācību
KALENDĀRS
Sabiedrības līdzdalība
Jautājumi un atbildes
Publiskie iepirkumi
Budžets
Lapas karte
Saītes

Sākums > Arhivs

Ziņas

Augu karantīnas slimību izplatības riski

Lai izvairītos no bīstamām augu slimībām, Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) aicina pircējus rudens sezonā iegādājoties augļkokus un dekoratīvos stādus, pārliecināties par to izcelsmi, pievērst uzmanību augu pasēs esamībai un tur norādītai informācijai, iegādāties augus no zināmām stādaudzētavām.

Kopš 2016.gada 1.janvāra VAAD inspektori, veicot pārbaudes stādu tirdzniecības vietās lielveikalos un dārzkopības centros konstatējuši 122 bakteriālās iedegas (Erwinia amylovora) saimniekaugu ābeles, pilādžus, cidonijas bez augu pasēm vai neatbilstošām augu pasēm. Par augu karantīnas normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu ierosinātas sešas administratīvo pārkāpumu lietas. Septembra sākumā Latvijas interneta veikalā konstatēti vairāki augu stādu tirdzniecības pārkāpumi, tajā skaitā veikals tirgoja ābeles, bumbieres un cidonijas, kuras audzētas Polijas stādaudzētavā, kura neatbilst prasībām par bakteriālās iedegas saimniekaugu ieviešanu Latvijā. Nedrošo stādu tirdzniecība pārtraukta, uzsākta administratīvo pārkāpumu lieta.

Par to, ka augi ir pārbaudīti un brīvi no augu karantīnas organismiem, un tie saimniecības apkārtnē nav sastopami, liecina augu pase. Augu pase nepieciešama katram stādam, ja tie tiek tirgoti mazumtirdzniecībā: ābeles, bumbieres, pilādži, cidonijas, krūmīdionijas, vilkābeles, klintenes, korintes, ugunsērķšķi, mēspils, stranvēzijas (bakteriālās iedegas saimniekaugi un augu pasē jābūt norādei ZP-b2 vai ZP-LV) un plūmes, ķiršus, aprikozes, mandeles, persikus u.c. plūmju ģints sugas (Šarkas, jeb plūmju virālo baku saimniekaugi). Ja stādi tiek tirgoti saišķos, tad tam tiek pievienota augu pase, kurā norādīts stādu daudzums.

Ja augi, kuriem vajadzīga augu pase, audzēti citā ES valstī, tiem pievienotā augu pase būs šīs valsts valodā. Augu pase ir dokuments, ar kuru augu var brīvi pārvietot visā ES teritorijā, tā var būt dažādas formas un dažādās valodās, parasti tā pievienota auga stumbram. Augu pasi var atpazīt pēc ieraksta „EK augu pase”.

Latvijai piešķirts bakteriālās iedegas aizsargājamās zonas statuss. Tas nozīmē, ka Latvijā bakteriālo iedegu saimniekaugu atļauts ievest tikai no aizsargājamām zonām Igaunija (EE), Lietuva (LT), Somija (FI), Spānija (ESP), Francija (Korsika) (FR), Itālijas atsevišķas teritorijas (IT), Īrija (IRL), Latvija (LV), Portugāle (PT), Slovēnija (SI), Slovēnija (SK), Ziemeļīrija, Menas sala un Normandijas salas (UK), vai no šajā sarakstā neminētajām valstīm, no oficiāli atzītām stādaudzētavām, kuras izpilda īpašas prasības, lai pierādītu, ka bakteriālā iedega nav sastopama. Pircējiem būtu jāpievērš uzmanība vai auga pasē ir atzīme “ZP- b2 vai ZP -LV” (zona protecta organismam Erwinia amylovora).

Augiem, kuriem nav obligāta augu pase, piemēram, populārākajiem ogulājiem (avenēm, zemenēm, jāņogām, upenēm, ērkšķogām, dzērvenēm, mellenēm, smiltsērķšķiem) tirdzniecības vietās augu pase vai cits VAAD izsniegtais dokuments – etiķete – var būt un var nebūt. Rododendriem, irbenēm un kamēlijām tirdzniecības vietā jābūt vienai augu pasei uz visu partiju.

VAAD pircējiem iesaka tirdzniecības vietās un gadatirgos pārliecināties par stādu izcelsmi, lūdzot pārdevēju uzrādīt dokumentus ar norādēm par stādu audzēšanas vietu, iegādājoties stādus internetā, pārliecinieties, no kuras stādaudzētavas tiek sūtīti stādi, pieprasiet pavaddokumentos norādīt tās atrašanās vietu, bet ja tie ir bakteriālās iedegas vai Šarkas saimniekaugi, pārliecinieties par atbilstošās augu pasēs esamību. Tādā veidā iespējams samazināt risku iegādāties jau inficētus augus.

Plašāka informācija par augu pasēm un aizsargājamām zonām

Video par bakteriālo iedegu un augu pasēm:

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pase nepieciešama katram stādam, ja tie tiek tirgoti mazumtirdzniecībā:

ābeles, bumbieres, pīladži, cidonijas, krūmcidonijas, vilkābeles, klintenes, korintes, ugunsērķšķi, mespils, stranvēzijas (bakteriālas iedegas saimniekaugi un augu pasē jābūt norādei ZP-b2 vai ZP-LV) un plūmes, ķiršus, aprikozes, mandeles, persikus u.c. plūmju ģints sugas (Šarkas, jeb plūmju virālo baku saimniekaugi).

Ja stādi tiek tirgoti saišķos, tad tam tiek pievienota augu pase, kurā norādīts stādu daudzums.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Fizioloģiska rakstura traucējumi - barības vielu trūkums, izteikts 2016.g.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Fizioloģiska rakstura traucējumi - barības vielu trūkums izteikts 2016.g. **N, K, S, Fe, Mn**

- ✓ Augiem jābūt labi pabarotiem un jāatceras, ka tiem ir nepieciešams ne tikai NPK bet arī Ca, Mg, S, Fe, Mn, Zn, Cu, B un citi mikroelementi **atbilstoši audzējamā kultūrauga prasībām.**
- ✓ Augus jāatceras pabarot arī vasaras vidū. **Lapu mēslošanas līdzekļi**, kurus izsmidzina uz augu lapām un caur tām nepieciešamās barības vielas tiek ātri uzņemtas.
- ✓ Jāatceras, ka augsnes vai substrāta skābumam (pH_{KCl}) ir jābūt piemērotam konkrētajam kultūraugam, jo, ja pH_{KCl} pārsniedz optimālo - sāk bloķēties mikroelementu uzņemšana, ja ir par zemu - bloķējas makroelementu uzņemšana.
- ✓ **Ja augi ir spēcīgi, labi „pabaroti” un tiem ir nodrošināti optimāli augšanas apstākļi, tad arī to izturība pret slimībām būs labāka nekā novājinātajiem, no stresa cietušiem un nepabarotiem augiem.**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Vilkābeļu lapkode *Leucoptera malifoliella*

Brūni līdz tumši brūni apļveida alojumi, veidojot koncentriskus apļus apmēram 1 cm diametrā.

Kāpuri bojā ābeļu, bumbieru, vilkābeļu, cidoniju, saldo un skābo ķiršu, plūmju, persiku lapas, kā arī var būt sastopami uz bērziem, pīlādžiem, alkšņiem.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Vilkābeļu lapkode *Leucoptera malifoliella*

Gadā **1-2** paaudzes. Ja kaitēklis savairojas masveidā, var būt ļoti postīgs, jo stipri samazina lapu fotosintezējošo virsmu un lapas var priekšlaicīgi nobirt. Ziemo kokoni kritušajās lapās un mizas plaisās uz stumbra. Pavasarī izlido pieaugušie īpatņi.

Ierobežošana. Invadēto lapu mehāniska nolasīšana no kokiem sezonas laikā un likvidēšana, kā arī rudenī visu nobirušo lapu savākšana un sadedzināšana vai kompostēšana. Dārzam jāpiesaista kukaiņēdāji putni.

(Tāpat kā zirgkastaņu raibkodes ierobežošanai.)

Valsts augu
aizsardzības dienests

2017.g. reģistrēti AAL

ENVIDOR – akaricīds (spirodiklofēns 240 g/l),

(Bayer Crop Sciences) (plāno tirgot Agrimatco / D.Lesiņa)

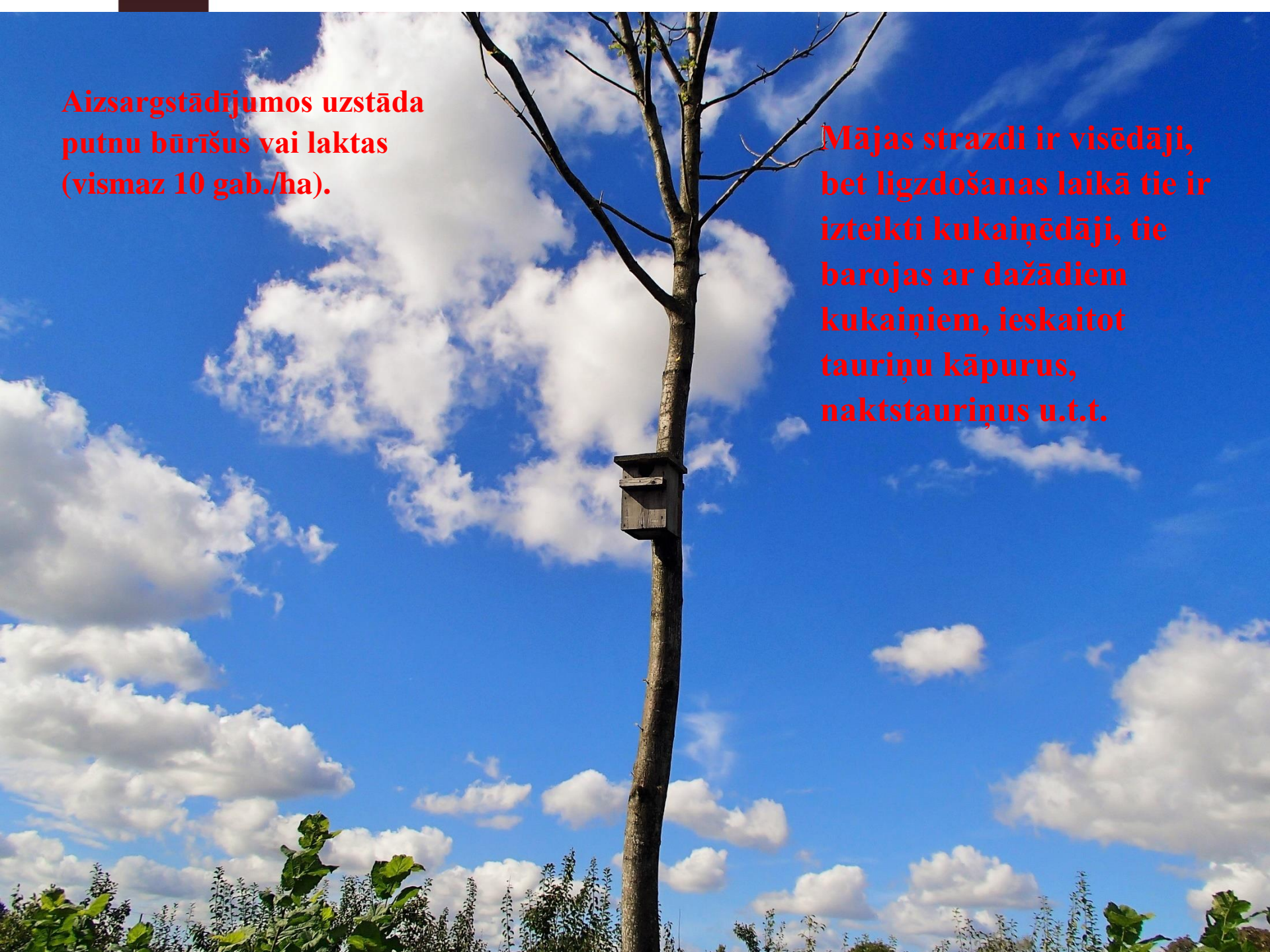
✓ Ābeles, bumbieres, zemenes, krūmcidonijas, krūmmellenes, avenes, kazenes, plūmes, aprikozes, persiki, jānogas, upenes, krāšņumaugi (izņemot rozes), tomāti, gurķi, paprika.

Ābeles – parastā tīklērce, sarkanā augļu koku tīklērce, ābeļu rūsērce, komatveida bruņuts;

Bumbieres – bumbieru lapu blusiņa, bumbieru lapu pangērce.

**Aizsargstādījumos uzstāda
putnu būrīšus vai laktas
(vismaz 10 gab./ha).**

**Mājas strazdi ir visēdāji,
bet ligzdošanas laikā tie ir
izteikti kukaiņēdāji, tie
barojas ar dažādiem
kukaiņiem, ieskaitot
tauriņu kāpurus,
naktstauriņus u.t.t.**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Mārītes *Coccinellidae*

Valsts augu
aizsardzības dienests

Zeltactiņas *Chrysopa spp.*

Valsts augu
aizsardzības dienests

Derīgie dārzā izdara ļoti lielu darbu

- **Mārītes** un to kāpuri barojas ar **laputu**, **lapu blusiņu** u.c. dažādu kukaiņu olām un sīkiem kāpuriem.
- **Plēsīgās blaktis** iznīcina **lapu tinēja** olas un jaunus kāpurus.
- **Trihogrammas** parazitē dažādu **tinēju** olās.
- **Plēsīgās ērces** kontrolē **kaitīgo ērcu** un dažu **tinēju** populāciju.
- **Spīlastes** barojas ar **tinēju** kāpuriem un kūniņām. Tās ielien tinēja bojātos augļos, lai piekļūtu tā kāpuriem.
- **Zeltactiņas** un to kāpuri barojas ar **laputu**, **bruņutu**, **lapu blusiņu** un citu kukaiņu kāpuriem, olām.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Kukaiņu viesnīcas

Derīgo kukaiņu (zeltactiņas, jātnieciņi, spožlapsenes, tumšlapsenes, septiņpunktu mārīte, ziedmušas) pievilināšana dārzam ir ļoti efektīva un videi draudzīga metode kukaiņu ierobežošanai dārzā un apstādījumos.

Šim nolūkam **rudenī** dārzā var izveidot un uzstādīt „kukaiņu viesnīcas”. Tas padarīs dārzu pievilcīgu derīgajiem kukaiņiem ziemošanai un jau agri pavasarī tie varēs uzsākt enerģiski rosīties tieši pa Jūsu dārzu.

Brisele

Valsts augu
aizsardzības dienests

Kukaiņu viesnīcas

Parīzē

Dobelē, Dārzkopības institūtā

Valsts augu
aizsardzības dienests

Kukaiņu viesnīcas un ziedaugu joslas

Derīgo kukaiņu pievilināšanai **pavasari** dārzā var izveidot ziedaugu joslas un tajās audzēt kurvjziežu dzimtas (pelašķi, ilzītes, dadži, rudzupuķes, kumelītes, saulgriezes, biškrēsliņi), čemurziežu dzimtas (dilles, ķimenes) un sūreņu dzimtas (griķi, sūrenes, skābenes) ziedaugus.

Viena septiņpunktu mārīte dienā apēd līdz 50 laputīm.

Viens zeltactiņas kāpurs dienā apēd līdz 30 laputīm.

Kukaiņu viesnīca un ziedaugu josla **Bonnā** pie Lauksamniecības ministrijas

BĪSTAMS LAPU KOKU KAITĒKLIS—

Āzijas ūsainis

PAZĪMES:

- 20-35 mm garš
- melns ar baltiem plankumiem
- taustekļi 2x garāki par ķermeni
(līdzīgi ūsām)

Āzijas ūsainis (*Anoplophora glabripennis*)
bojā vairāk nekā **50** lapu koku
sugas, tajā skaitā:

bērzus, kļavas, vītolus, kā arī augļu kokus
ābeles, plūmes u.c.

KĀ PAMANĪT UN ATPAZĪT ?

Kaitēklis veido apmēram
1 cm lielus izskrejas caurumus
koka stumbrā, sākot no 1,7 m
augstuma.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Paldies par uzmanību!

Linda Būcēna

Augu aizsardzības departaments

Integrētās augu aizsardzības daļas vecākā referente

linda.bucena@vaad.gov.lv, 67550951

12.04.2017., Rīga